

A pusztítás ellen

– válasz Dr. Szigyártó Zoltán A pusztulás ellen c. cikkére (Népszabadság, 2008. dec. 16.

NOL: http://www.nol.hu/velemenylap-20081216-20081216_1-2)

Mint korábban, most is kiderült, némely hozzászóló nem érti, hogy milyen folyószabályozásra is lenne szükség a Tiszai-alföldön. Ez nem kizárólag az ő hibájuk, hiszen az állami vízügyi szervek mindent megtettek a felvilágosítás ellenében. A riadalom a jelenlegi tájhasználati-árvízvédelmi rendszernek terméke és egyben fenntartásának fontos motorja, ahogy ezt a mérnök úr írása is üzeni – a szándékról, a tetteken kívül, a „Kinek az érdeke?” kérdésre adott válasz nyilatkozzon. Az értetlenség láttán mégis csak célszerűbbnek tűnik a helyzet nyílt feltárása, visszapillantva a történelmi előzményekre is – megmaradva azért a hírlapi keretek között.

A vízügyi szakírók ugyan nagyon biztosan rögzítették a köztudatban is azt a képet, amit a mérnök úr oly’ színesen és szívesen mutat fel írásában oly’ sokadszor. Ismétlés a tudás anyja – mondják, de itt valami sérült gyermekről lehet szó, mert ez a tudás a valóság próbáján megbukott.

A vízügy által sulykolt kép az éhező marhatenyésztőkről, megint az emberevős jelenettel színesítve, valóban méltánytalan támadás a valósággal szemben. Kár erőltetni ezt a képet, mert már mi is megtanultuk jól, de attól nem lesz igaz. A Természet és a tapasztalat azt mondja, hogy nem helyes az a helyzetértékelés, ami alapján az Alföld kiszárítása, veritékes elfoglalása, immár 162 éve dübörög.

A feladat éppen az, hogy fel- és elismerjük a modernkori víz- és tájhasználati rendszer koncepcionális hibáit, működésképtelenségét, fenntarthatatlanságát; és új válaszokat adjunk végre a XXI. században. A feladathoz felelősség is tartozik a magyarban, és ez a felelősség most a vízügyé, minthogy a víz ügyét kisajátította.

A környezettudományi oldal rendelkezésre áll, de a részletes, érdemleges szakmai vitának nem e fórum tud helyet adni. Addig is, amíg a vízügyi kollégák is elkezdik komolyan venni a környezettudományok, de legalább a környezet eredményeit, a szabályozás értékeléséhez had idézzek néhány gondolatot szó szerint a Tudományos Akadémiának „A Tisza” című összefoglaló szakkönyvéből (Lászlóffy Woldemár: A Tisza. BP. 1982., 8-9-10. fej. pp.157-247.):

- „a folyó maximális vízállása a szabályozás következtében 2-3,5 m-rel emelkedett” (Azóta még másfél méterrel – BP. megj.)
- „Az átvágásoktól az árvízszín süllyedését várták.”
- „a kisvízszín jelentékenyen mértékben alacsonyabb, mint a szabályozás előtt.”
- „Az átvágások ... következtében ... gyakoribbak és hosszantartóbbak lettek a kisvizek.
- „Az árhullámok ... egymásra szaladnak... a korábbinál kedvezőtlenebbül”
- „az árhullámok nemcsak magasabbra hágnak, de gyakrabban is lépnek ki a mederből mint azelőtt”
- „A ... szabályozás természete magában hordozta a hajózási viszonyok megromlásának majdnem valamennyi okát.”

- „A Temesi bánságban folyó vízrendezés ... elsőrendű katonai érdeket szolgált. Költségeit a bécsi kormány biztosította...”
- „A bécsi kormány Mo-t már a 17. sz. végétől gyarmati sorba igyekezett süllyeszteni, és minél tökéletesebb kizsákmányolására törekedett.”

Ezek után a szerző végső következtetése, egy korábbi neves szakmabelitől átvéve, hogy „nincs miért kételkednünk a Tiszaszabályozás helyes voltában”.

Biztos, hogy nehéz egy zsákutcából visszafordulni, de a további pusztítás elkerülése miatt szükséges lenne. Mert a régi válaszok nem jók. És nem jók azok a módszerek és eszközök, amik a rossz helyzetértékelésre épülve a problémákat bővítetten újratermelve újabb és újabb beavatkozásokat gerjesztenek. Nem némely hozzászóló szerint nem jók, hanem a tapasztalat és a valóság szerint nem jók.

Nagykörű, 2008. december 17.

Balogh Péter – *földrajz és történelem szakos tanár, Tisza-menti gazdálkodó, az ELTE Természetföldrajzi Tanszék előadója, a Szövetség az Élő Tiszáért Egyesület tanácsadó testületének tagja*